

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 28.

ANULU XXIII.

Sabiu in 6/18 Aprile 1875.

tru celelalte párti ale Transilvaniei sf pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 5 Aprile.

Voru fi vre-o unspredece-doispredece ani, déca nu mai bine, de cându renunitulu dramatisu *Dawison* din Dresd'a debutá cá óspe pre scen'a unui teatru provinciale in cunoscut'a tragedia „Mórtea lui Wallenstein.“ *Dawison* erá sublimu in tóte accentele esecutiunei; dara cându erá actiunea lui la culme, cându dejá multe gene eran inroate de câte o lacrima, unu vecinu alu meu incepe a ride si ride neincetatu. Bine, cum poti ride tocm'a acum cându se petrecu lucrurile cele mai serióse? Cum sa nu ridu pentru Ddieu, nu vedi ca astadi toti actorii nostri si cei din role secundarie vreau sa faca cá *Dawison*?

Ori-ce asemenare schiópata si asiá va schiopatá si a nóstra, dara cu tóte aceste unele eveneminte din dilele din urma ne facu sa ne aducemu aminte de intemplantarea enarata.

Bismark astadi este necontestabilu „*Dawisonulu*“ diplomatiei europene si in lupt'a inscenata cu celu mai periculosu inimicu alu omeniei, cu ul'rantonismulu, a raportatu prin energi'a si tactulu seu de barbatu de státu, pâna acum, victoria preste victoria.

Guvernulu nostru, se vede, ca inca a deschisu o lupta si cu o energia démna de alte cause, asupr'a natiunalitatiloru.

Noi amu apretiuuitu de multe ori situatiunea unui guvernulu, amu escusatu si trecutulu chiaru si cu vederea unele erori administrative; inse cându vedemu acum, ca persecutiunea celoru mai buni patrioti devine o sistema, si cându vedemu ca acést'a se esecuta cu o energia bismarckiana, mai ca ne vine si nóua sa ridemu, de necasu, si sa dicemu, ca la noi in role secundarie si nepotrivite toti vreau sa imiteze pre *Bismarck*!

Cáci, ce va sa dica atát'a zelu desvoltatu pentru a *taia* unu sucursu pecuniariu pentru unu gimnasiu pusu sub priveghiarea suprema a guvernulu nostru? A simtitu guvernulu ce-va nepatrioticu in acelu institutu, séu in sinulu populatiunei, care l'au creatu?

Suntemu convinsi, ca nici guvernulu, nici nimenea altulu, nu va puté dice unu cuventu macaru in defavórea patriotismulu gimnasiulu si populatiunei carea l'a ziditu. Si de aceea mirarea nóstra e cu atát'a mai mare cu cátu guvernulu cu sistema si da tóta silinti'a a departá pre cei mai buni patrioti dela sine si ai impinge cu mijlóce maestreite in vre-o opusetiune óre-carea. Spunemu sinceru, ca astadi sperámu mai multu tactu si diplomatia dela diversele populatiuni, de cátu dela regimu, carele, nu ne scimu explicá, pre ce-si baséza despretiulu cu carele cauta din inaltimea sea asupr'a „muritoriloru cetatieni ai statulu“.

Pre cátu putemu si noi pretiui situatiunea, nu o aflámu nici decum potrivita cu astu-feliu de experimete hazardose. Numai intr'unu casu amu puté aprobá tactic'a guvernulu, déca voiesce sa ajungemu cátu mai in graba la unu absolutismu.

Afacerea cu gimnasiulu din Brasiovu noi nu o privim cá terminata, ea va avé sa tréca prin mai multe fase dicasteriali, pâna se va terminá si asiá pentru cá sa nu preocupámu deslegarei ei ulterioare nu o desvoltámu mai departe.

Avemu inse unu alu doilea casu momentuosu dinaintea ochiloru nostri, casulu din siedinti'a dietale dela 13 Aprile, pre care lu reproducemu mai la vale la rubric'a indatinata. Dlu ministru a legatu gur'a unui deputatu dietale sa se espectoreze asupr'a obiectulu pertratatu in acea siedintia, deci cu atát'a mai vertosu este legata si gur'a publicisticii nóstre spre anu 'lu discutá. Nu vomu perde nici unu cuventu asupr'a lui, ne dóre inse cându vedemu, ca intr'o majoritate asiá de niare, cum e cea a dietei Ungariei nu s'a aflatu nimenea, dara nimenea, carele sa tórne apa pre scantei'a aprinsa de cuventarea lui Miletici, ba insusi ministru de interne se seduce mai pâna la pasiune si in locu de a turná apa, turná uleiu pre foculu natiunalitatiloru.

Energi'a este fórté buna si folosítória si este o decore pentru ori-ce barbatu, in ori ce pusetiune; inse dulcet'i'a cea mai inocenta, intrebuintiata la locu si tempu neoportunu, devine veninu.

X *Diuaristic'a magiara*, mai dilele trecute, sedusa de-o notitia a diariulu „*Közérdek*“ din Pest'a, bucinase in lumea larga, ca *Escl. Sea Par. Metropolitu Mironu Romanulu*, aru fi facutu dispositiuni pentru tienerea mai multoru conferintie in curtea archiepiscopésca, la care aru fi participandu fruntasii clerulu nostru, precum si unii laici mai distinsi, spre a *desbate si stabili atitudinea politica a romániloru din Transilvani'a*.

Pre cându aparuse acést'a scire, in Sabiu nici ca se scia ce-va despre o atare intentiune a *Esclentiei Sele*, pentru ca in adeveru ea nici nu esistá. Cu tóte aceste unele diuarie nu s'au marginitu a luá numai notitie simple despre scornitur'a din Pest'a, ci luandu-o dreptu bani sunatori, facura din trens'a unu capitalu de articoli de fondu. Astfeliu diuariulu „*Magyar Polgár*“ din Clusiu ne aduse unu articulu esitu din condeiulu unui Moldován *Gergely*, carele nu scimu de unde si pâna unde 'si aróga dreptulu de a dascalí totu mereu pre románi in colónele acelei foi, aruncandu si asta data cu o sumétia cutezare nisce banuieli grave asupr'a Capulu nostru bisericescu, cá si cum in tienerea unoru asemenea conferintie aru fi zacendu óresi-cari intentiuni egoistice referitórie la persón'a *Esclentiei Sele*, si óresi-cari motive de separatismu confessionalu.

Erá naturale, ca o asemenea nedémna banuiela sa indigneze pre ori ce omu de bine si noi din partea nóstra eramu tocmai gat'a sa o stigmatísámu in modulu ce i se cuveniá, — cându preste câte-va dile totu acelu diuariu ne surprinse cu o corespondintia originala din Sabiu, care ne dete o deplina satisfactiune in contr'a numitului *condeiu simbriasiu* din Clusiu, si din care estragemu si noi urmatorulu pasagiu esentialu:

„Mai nainte de tóte — dice corespondentulu — fia-mi permis a deminti in modu resolutu notiti'a din „*Közérdek*“ si a o reduce la simpla scornitura. Metropolitu nostru pâna acum n'a tienutu nici o conferintia politica si deocamdata nici nu are intentiunea sa tiená. Acést'a potu sa o afirmu in modu categoricu. Deci, déca d. Moldován *Gergely* nu s'aru fi la-

satu a se seduce prin bérfél'a diuariulu din Pest'a, de siguru n'aru fi riscatu asemenea banuieli asupr'a Metropolitului nostru, carele precum se scia, tocmai prin esemplar'a sea *modestia* si prin spiritulu seu *tolerantu* pâna la estremitate — a devenitu asiá de distinsu si iubitu atátu dinaintea romániloru din Ungari'a, cátu si a celoru din Tranni'a. Din acést'a inse nici decum nu vreau a conchide, ca Metropolitu Mironu dóra aru voi sa ocupe terenulu nepasárei fatia cu politica romániloru transilvaneni. Din contra, cunoscut'a sea activitate de pâna acum'a e destula garantia pentru noi, ca *Esclenti'a Sea* va fi si in viitoriu unulu din cei mai activi fruntasi atátu a bisericiei, cátu si a natiunei sele, fára inse, cá pentru interese personale ori confesionale, sa se arunce vre-odata in bratiiele separatismulu!“

Blasiu in 9 Aprile 1875.

(*Rectificare.**) Dle red.! In numerulu de eri ai binevoitu a impartasi dupa „*M. Polgár*“ óre-cari sciri despre un'a conferintia, ce s'a tienutu aici in finea lui Martiu.

Fiindu ca scirile acele nu consuna cu decursulu fapteloru, te rogu a suscepe rectificarea presenta, cá opiniunea publica sa nu se induca in eróre.

E dreptu, cumca din ocaziunea trecerei dlui *Lazaru* pre aici s'a tienutu o convenire de totu confidentiale, la care luara parte 11 blasiani si d. *Lazaru*. Scopulu — dupa descoperirea dlui L. — erá lamurirea opiniuniloru despre convocarea unei conferintie natiunali, despre tempulu si loculu ei. Dara cursulu conversárei se abatù la altele, cu deosebire d. L. comandá fórté multu activitatea si nesuí a probá, ca aru fi bine, cá si románii sa fia impartiti in dóue partide. Alti 4 mai vorbira pentru activitate.

Pentru passivitate n'a vorbitu nime, luandu afara pre unulu, carele unulu dise, ca este pentru activitate numai in patria, rubizonulu nu va sa-lu tréca, — iera celu numitu in „*M. P.*“ afirma, cumca tienut'a politica a romániloru nu se póte si nu se cuvine a se statorí intru una convenire mica, cum erá acea. 5 insi nu vorbira de locu.

Conclusu nu s'a facutu, cu atátu mai putienu a dechiaratu cine-va alaturare la clubulu liberalu.

Aceste numai in interesulu adeverulu batjocoritu amaru de referintele lui „*M. P.*“

Altmintrenea blasianii, ce au participatu la convorbirea acea, au respectatu caracterulu ei de totu confidentiale, incátu necum prin diuarie, dara nice cu vorb'a nu au latitu cele petrecute acolo. Déca altulu cine-va fu de alta parere, acea i se póte iertá; dara schimosirea nu crediu sa i se ierte. I. M. M.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a sea dela 9 Aprile camer'a deputatoru trecendu indata la ordinea dilei primesce proiectulu relativu la impositelle pre interese si pre renta de basa la desbaterea speciale. O discussiune mai viua au provocatu dóue dispusetiuni din proiectu.

*) Amu primit'o Joi in 3/15 Aprile Red.

La paragrafulu, care indigitéza valorile ce trebuie supuse contributiunei, comissiunea contributiunale aduse proiectulu de resolutiune, prin care sa indruméza ministru de fincie a se ingrigi pre calea ordinatiuniloru, cá la esecutarea acestei legi sa se insarcineze numai valorile adeveratu rentatórie, inse nu si cambiele negutiatoresci. *Várady* doresce sa se ia cuprinsulu acestui proiectu de resolutiune in lege. *Falk* dechiará, cá comissiunea s'a incercatu a face acést'a, dara s'a convinsu, ca o enumerare detaiata a valoriloru esaminande nu se póte realisá cu destula precisiune in testulu legi. Mai vorbescu multi pro et contra, in urma dandu ministru de fincie dechiararea, ca la esecutarea legi va fi circumspectu, camer'a primesceproiectulu de lege cu mare maioritate.

In desbaterea speciale ce urméza se nasce o discussiune la § 2, care scutezce banii depusi spre fructificare la cassele de pastrare de contributiune. *Teleszky* propune sa se reiepte paragrafulu la comissiune spre a fi mai chiaru precisatu, care propunere se si primesce.

Proiectulu de lege despre societátile de actiuni publice se primesce in desbaterea generale si speciale si vine indata la discussiune darea pentru carne si vinu. La acestu proiectu face stáng'a extrema „in interesulu poporulu seracu“ o opositiune iritata. *Csiky* merse in amaraciunea sea asiá de departe incátu provocandu-se la articulu 13 din 1655 amerintiá, ca poporulu nu trebuie sa considere acestu proiectu, de-lu va si sanctiuná *Majestatea Sea*, pentru ca e contr'a „usulu natiunei si contr'a constitutiunei.“ *Presidiulu* face pre oratoru atentu sa fia mai moderatu in citatele sele.

X In siedinti'a casei representative dela 10 Aprile interpeléza *Madarász* pre ministru de fincie si de justitia, ca facutu-s'a ce-va pentru a supune la contributiune pre usurariu, ce rezultate a obtienutu comissiunea chiamata spre scopulu acest'a?

D. *Trányi* interpeléza pre ministru de justitia, de scie, ca judecatori si presiedinti dela tribunale iau parte faptica la miscarea cea mare a partideloru din tíera. Ce cugeta ministru sa faca pentru a aduce la valóre art. IV: 1869, care opresce pre judecatori dela ori-ce amestecu in actiunea politica?

Ambe interpelatiunile se predau ministriloru respectivi.

Ministru de justitia *Perczel* respunde la interpelatiunea lui I. *Madarász* si Eug. *Pechy*, relativa la modificarea unoru scaune notariali. Conformu dispusetiunei legi despre notariatulu publicu ministru de justitia statorezce scaunele notariali ascultandu mai întâiu tribunalele.

Fostulu ministru de justitia *Pauler* a esecutatu acést'a fipsandu prin emisulu seu dela 17 Decembre a. tr. scaunele notariali, cari s'au asediatu in cele mai acomodate locuri. Firesce ca acele n'au potutu sa multiemésca tóte interesele de ajunsu. Pentru óre-cari schimbári e decisivu § 5, care dispune, ca ministru de justitia póte face schimbári ascultandu camer'a notariale. Oratorulu tienendu-se strictu de dispusetiunile legi va cautá sa

corespunda intereselor poporului, pentru că tener'a institutiune sa prinda radecina in poporu.

Interpelantii sunt multiemiti cu responsulu si cas'a lu ia spre sciintia.

La ordinea dilei se primesce in cetera a trei'a proiectulu despre societatile de actiuni.

Urmandu la discussiune proiectulu despre inactivarea mai tardia a legeri notariali, comisiunea juridica a stramatatu terminulu dela 1 Septembrie pre 1 Augustu nefiindu nici o pedeca pentru inactivarea mai timpurie a legeri. Se primesce propunerea comisiunei.

Se discuta raportulu comisiunei de imunitate asupr'a cererei tribunalului din Szekely-Udvarhely, ca sa se estradee deputatulu N. Bartha. Comisiunea propune estradarea, carea se si primesce.

Camer'a continua apoi discussiunea asupr'a contributiunei pentru consumarea de carne si vinu.

✧ Cas'a magnatiloru avu la 10 Aprile o sedintia interesanta. Dupa cele formale ministrulu de finacie si desfasura inaintea boieriloru programulu financialu, cunoscutu din camer'a reprezentantiloru.

Bugetulu actualu e unu bugetu de transactiune, in care nu s'au potutu face reductiuni radicali. Ce privește directiunea finaciale politica, oratorulu indigit'ea la programulu ce l'a impartasitu ministrulu presiedinte candu s'a prezentatu cabinetulu in cas'a de susu. Acolo suntu desfasurate in liniamente mari scopurile si tendintiele ministeriului.

Doue cause principale au adusu trist'a stare actuale a tieriei: precipitati si prea optimisti amu escomptatu viitorulu si amu pusa administratiunea statului pre o basa prea estinsa si prea costisator'ia. Ac'est'a e prim'a cauza principala. A dou'a e, ca nu ne amu ingrigitu sa imbunatatimu si inmultimu isv'orele de venitu ale statului. Si vindecarea reului are sa urmeze dara in doue directiuni: trebuie sa reducemu erogatiunile la o mesura corespondent'ia si sa urcamu veniturile. Spre scopulu ac'est'a e de lipsa o reforma organica si radicala, care sa cuprinda tota administratiunea statului in tote detaiurile sele. Guvernulu se va nesu' a indeplin' ac'est'a munca. Bugetulu pre 1875, de-si sta pre bas'a vechia, e mai favorabilu cu 20 milio'ne decatu bugetulu votatu mai pre urma deca proiectele de dare se voru vota si de camer'a boieriloru. Urcarea dariloru e nedispensabila. Guvernulu se va present'a la 1876 cu unu bugetu propriu.

Contele I. Cziráky a cerutu dela guvernulu unu programulu financialu politicu, pentru ca s'a substernutu casei noue proiecte de legi fara de a ave cunoscintia diplomatica despre bugetu, multiemesce ministrulu pentru ca a facutu cu sinceritate o diagnose adeverata, dara unu barbatu de statu trebuie sa scie si metod'a de cura.

Oratorulu arunca o reprivire asupr'a istoriei celoru 7 ani din urma. Starea legislativei a fostu depinsa cu coloru viue, la inceputu ni se spunea de sume intreacatorie. Mai tardiu se facura datorii mici, urmara „investitiunile“ si tier'a cadu treptatu totu in mai mari detorii. Ministrii cei noi facura noue promisiuni, cari nu se implinira, crisele devenira mai acute, tier'a recunosu ca e de lipsa o schimbe sistema, nu de persone. Cu intrarea stimatului patriotu si barbatu de statu Ghyczy in cabinetu speramu, ca sistem'a se va schimb'a, inse ne insielaramu. Deodata se ivi unu ilustru barbatu de statu (Tisza) cu o puternica enunciat'ie si tier'a intr'ega recunoscu, ca schimbarea sistemului de pana acum e o intrebare vitala pentru statu. Se facu o grupare noua de partide, in cabinetu venira barbati ce au combatu in continuu sistem'a vechia —

si ac'est'a totusi susta inca. Si cabinetulu celu nou face numai promisiuni stralucite, n'are inse unu programu care sa cuprinda o sistema clara; de acea oratorulu e neliniscitu.

Contele Ferd. Zichy e gat'a sa ia la discussiune proiectele de dare fiindu motivate prin critic'a stare actuale si avendu numai unu caracteru provisoriu. Dara fia-care patriotu cugetatoriu trebuie sa sentia lips'a unei base positive in guvernarea statului. Directiunea generale politica nu e chiarificata nicairi si o politica finaciale buna e posibila numai pre bas'a unei politice generale bune, chiere si conscie de tient'a sea. Atare politica nu existe nice in cabinetu, nice in parlamentu si cu deosebire in opiniunea publica. Orb'a casualitate ne-au impinsu inainte. Nice o reforma radicala, sistematica nu s'a realizatu, chiaru intetitor'ia reforma a contributiunei s'a amanatu din anu in anu cu certa pentru dreptulu de statu.

Acum inca n'avemu o directiune politica sigura. Fusiunea a urmatu, cine scie ce credeu are partid'a cea noua? Urm'ea ea directiunea partidei deakiste seu a centrului stangu seu e unu „mixtum compositum“? Ce base principale are nou'a maioritatie parlamentaria, e unu secretu, pre care ministrulu de finacie nu lu-a descoperitu in cuventarea sea. De vrea ministeriulu sa ne incredemu in actiunea lui, elu trebuie sa ne dea unu programu chiaru, politicu, corespondent'iu atatu esigentiiloru statului ungurescu, catu si medil'oceloru si puteriloru, de cari dispunemu. Oratorulu sper'ea, ca guvernulu va preveni diet'a proxima cu unu programu hotaritu.

Contele Antonu Széchen are putienu sa mai adauge la espunerile antevorbitorului. Este unu simptomu de bola afunda, candu unu statu dupa 7 ani de pace absoluta sta cu finaciele sele pre dog'a Ungariei. La ac'est'a e numai sistem'a de vina, sub sistema oratorulu nu intielege alterarea parlamentarismului, ci o politica sistemateca si sanatosa. Schimbarea ministriloru e unu momentu de morbu in organismulu statului. Oratorulu nu voiesce sa arete nici incredere nici neincredere pentru noulu guvernulu, ci ast'apta sa v'eda faptele lui.

C Széll — improvisandu de astadata, raspunde la espunerile antevorbitoriloru, ca n'a avutu intentiunea sa cera dela cas'a magnatiloru voturi de incredere, ci s'a rogatu numai de paciintia, pana candu se va areta guvernulu pre terenulu faptelor cu unu programu facutu din initiativa propria, lipsindu de asta-data tempulu pentru atare munca grea.

Bar. N. Vay nu scie, pentru ce a intratu camer'a intr'o discussiune formale. Acum se lucra numai de unu respunsu alu ministrului la o interpelatiune ce i s'a facutu. Cas'a trebuie intrebata, de ia respunsulu spre sciintia, seu sa demite in desbatere. La 17 Maiu a. tr. a dechiaratu togm'a cont. F. Zichy, ca nu cere programulu dela ministrulu de atunci. Pentru ce nu se da ministeriului actualu tempulu de preugetare?

Presiedintele Majlath arata ca nu e vorb'a de o interpelatiune. Cas'a a dechiaratu, ca nu ia in discussiune proiecte noue de dare inainte de a fi impartasitu ministrulu de finacie deslusirile asupr'a politicele sele finaciale. Acum ministrulu a datu deslusirile si proiectele se voru lua in discussiune.

✧ In sedint'ia dela 12 Aprile cas'a reprezentantiloru resolvu paragrafi ce au mai remasu din proiectulu de lege despre darea de castigu si dupa ac'est'a darea pentru baile montane. Aici se primesce unu emendamentu propusu de Jendrassik, dupa care contributiunea curata din productiunea ferului si carbuniloru va fi nu 7, ci 5

procente. In fine se vota unu proiectu despre mesurarea acciselor dupa sistemulu metricu.

Din sedint'ia de astadi relevamu inca o interpelatiune a deputatului Nicoliciu c'atra ministrulu de comunicatiune. Acea se referesce la impregiurarea, ca guvernulu austriacu a concesu graneloru russesci o scadere considerabila a tarifelor, prin care mesura se paraliseza cu totulu concurent'ia graneloru unguresci cu cele rusesci.

Ministrulu este rogatu sa scutesca interesele tieriei, deca scie, ca existe seu se pregatesce atare mesura pagubit'oria.

A substernutu si ministrulu de justitia unu proiectu de lege despre nou'a organizatiune a judecatoriloru reg. de prim'a instantia, din care amintim ca acestea se reducu la numerulu de 64.

Sedint'ia camerei deputatiloru dela 13 Aprile fu interesanta. Cord'a cestiunei natiunitatiloru atinsa de deputatulu serbu Mileticiu vibra tristu in anele reprezentantiloru magiari, cari nu potu suferi atari sunete neplacute in parlamentulu comunu tuturoru natiunitatiloru din statulu nostru poliglotu.

Indata dupa cele formale urm'ea discussiunea asupr'a unui imprumutu de amortisatiune in sum'a de 300,000 fl. cari se receru pentru cladirea teatrului natiunalu (magiaru).

E. Simonyi este silitu sa prim'esca proiectulu de basa la desbaterea speciale. Oratorulu dandu unu esposeu fragmentaric despre fondulu teatrului arata, ca fostulu ministru de interne n'a purcesu corectu la folosirea fondului aducendu lucrulu acolo, de a trebuitu sa se contraga unu imprumutu contra resolutiunei espresse a camerei. Fostulu ministru de interne sa se puna in starea de acusa facendu investitiuni impreunate cu daune finaciale.

Oratorulu substerne unu proiectu de resolutiune subscrisu de stang'a estrema, dupa care contele I. Szapary sa se puna in stare de acusa pentru ca a anunciatu, ba instrainatu averea fondului teatrului natiunalu. Camer'a sa designeze o comisiune de 5, care sa incepa procesulu criminalu.

Ministrulu de interne C. Tisza se restringe a reflect'a proiectulu de resolutiune susu memoratu.

Se cere, dice Tisza, sa se puna in stare de acusa fostulu ministru de interne C. Szapary pentru calcarea legeri. Legea dispune ac'est'a, candu ministri comitu ilegalitati, dara camer'a are si dreptulu, de a nu decide acusarea si a aprob'a decursive erorea de forma. Passulu ce ocure in proiectulu lui Simonyi „a instrainatu“ averea, semnifica atatu catu o a furatu. (Strigari din stang'a estrema: acestu terminu nu sta acolo.) Notariulu cetesce passulu in cestiune, unde sta intr'adeveru: elidegenitve (instrainatu).

C. Tisza continua, ca domni n'au priceputu bine sensulu acestui cuventu (Aprobare viua.) Propunetoriulu doresce, ca contele Szapary sa se faca responsabilu, deca cas'a inchiriata nu va aduce atatu catu s'a preliminaru. Facandu-se densulu responsabilu atunci aru trebui sa i se lasa si sumele, cari voru incurge preste trebuintia. Ministrulu de interne respinge resolutiunea si recomanda proiectulu de lege.

Ig. Helfy spriginesce proiectulu de resolutiune si polemiseza cu antevorbitorulu.

Sv. Mileticiu vede si in acestu proiectu pronunciatu nesuint'ia guvernului, de a promov'a cu tote medil'ocelate posibile interesele natiunei magiare (Strigari: Asia trebuie sa fia! Asia e bine!) Subventiunile, cari se dau pentru institute de invetiamentu, se folosescu pentru institute magiare, pre candu institutele slave din Ungaria

superi'ora, pentru ca le frecuent'ea si elevii slavi, s'au inchisu.

Deca oratorulu aru fi unu membru alu bogatei natiuni magiare s'aru rusina de Europ'a, de lume, a folosi filerii natiunitatiloru serace pentru cladirea de teatre, pre candu dela scolele natiunitatiloru se subtragu subvenitiunile.

Referentulu E. Huszár replica antevorbitorului, ca inzedaru se incerca a provoc'a o desbatere de natiunitati, caci camer'a nu se va demite in atare discussiune. Cas'a si tier'a va aprob'a pre guvernulu seu, deca ac'est'a nu va desconsidera interesele ei. Dealtmintrene fondulu e ungurescu, si serbii forte putienu au contribuitu la elu. Oratorulu recomanda proiectulu. —

Lud. Tisza inca nu vrea sa provoce spre bucur'ia lui Mileticiu o desbatere de natiunitati, dara intr'eba, de unde vine, ca densulu (Mileticiu) siede in camera, deca nu se privește de membru alu natiunii unguresci?

Dr. M. Polit: Ceea ce a produsu deputatulu Mileticiu e o intrebare de principiu si ac'est'a intrebare de principiu este, de pote veni afacerea teatrului unei natiunitati (contradiceri, nelinisce) inaintea corpului legiutoriu alu Ungariei? Eu ve pricepu forte bine punctulu de vedere alu d-vostre. D-vostre presupuneti, ca Ungaria este unu statu natiunalu si atunci firesce ca si afacerea unui teatru pote sa vina pre tapetu. Dara noi nu suntemu de parerea ac'est'a. Noi tienemu Ungaria de unu statu de natiunitati (mare sgomotu) si asia ac'est'a afacere seu n'aru trebui sa vina de locu pre tapetu, seu sa se porte grige si de teatrele celorlalte natiunitati (sgomotu.) D-vostre poteti ce e dreptu sa decretati aici unde sunteti in majoritate, ca Ungaria e unu statu natiunalu, dara nu poteti desminti statistic'a, care dice, ca natiunitatile nemagiare suntu in majoritate. (Mare sgomotu, contradiceri tumultuose.) Domnulu referentu dise, ca nu sursele pentru fondulu teatrului natiunalu ung. vinu la intrebare, ci intrebuintiarea fondului. Deca ac'est'a aru fi asia, atunci si fondulu natiunitatii serbe aru trebui sa se pertracteze aici (a teatrului din Belgradu), nu, noi serbii avem si aici unu fondu de teatru. Dreptu acea pana candu nu sta in puterea d-vostre sa faceti din milioanele de slovaci, serbi, romani — magiari, pana atunci nu poteti pertracta afacerea unui teatru natiunalu. (Nelinisce sgomotosa, larma mare, contradiceri.)

C. Tisza raspunde intr'unu tonu amerintiatoriu, ca deca Polit s'aru incerca sa latiesca parerea sea afara de paretii parlamentului, s'aru convinge, ca statulu ung. are inca atata fortia catu sa nimicesca pre inimicii sei. Statulu reprezenta o unitate politica, de-si locuescu cetatieni de alta limba in trensulu.

Polit se justifica ca n'a vorbitu de natiunea politica, densulu inca cunosce marginele ce le-a pusu legislatiunea Ungariei pentru unitatea statului. A vorbitu inse de natiunitatile statului si deosebirea intre natiunalu si natiunitate existe in tota Europ'a.

Al. Nemeth raspunde lui Polit cu unu proverbium trivialu, ca si buh'a e domna in cas'a sea propria. Afacerea teatrului ung. vine aici pentru ca la diet'a din Posionu magnatii si ordinile au votatu ajutorarea teatrului ca prim'a dare.

Maday argument'ea, ca ungerii nu numai politicesce, dara si dupa cultura, traditiunile si trecutulu loru suntu o natiune ungeresca. Oratorulu primește proiectulu de lege.

In urma se respinge proiectulu de resolutiune alu lui Simonyi primindu-se proiectulu de lege alu guvernului.

Sedint'ia se inchide.

Vien'a, in 11 Aprile 1875.

Credinciosi patriei, in carea amu crescutu si poporului, din care ne-amu nascutu, cugetările si simtirile năstre nu se potu departă de pamentulu si trupin'a materna.

Cu tōta ardōrea iubirei animeru june, cu tōta puterea dorintieru, sperantieru si aspiratiuniloru nesuimu la fericirea patriei si a poporului nostru romānu.

Cāndu se fericesce poporulu si patri'a e ferice, iera sōrtea poporului e ins'a-si sōrtea filorū sei.

Subsemnatii fii ai Transilvaniei si Ungariei ajunsi odata la consciin'tă acēst'a ne simtimu totu mai stensu cu intregu venitoriulu nostru legati de sōrtea patriei si natiunei năstre. Si cu cātu acēsta legatura devine mai fōrte, cu atātu mai mari suntu bucuriele si suferintiele, cari se streplanta cā fulgerulu dela parinti frati si sorori in animele năstre.

Astfelu ne bucurāmu impreuna cu iubiti nostri de acasa, in momente de acele ferice, cāndu cu admiratiune vedemu destinsi barbati ai poporului nostru, luminati patrioti luptandu-se fāra frica si cu tōta fortia, celi-o dāo inalta consciin'ta de dreptu si de dreptate pentru libertātile nealienabile ale patriei si ale natiunei năstre, dara greu si amaru ne vine dēca trebuie sa audimu de neintielegeri si sfasiāri intestine ale poporului romānu, de rea vointia, de osti rasipite si de desertiuni dela sacrulu stindardu alu causei patriotice-romāne.

Intr'unu asemenea momentu de nelinise si mahnire interna venimu a ne exprimā sentimentele si aspiratiunile, ce le nutrimu fatia de bravulu si iubitu nostru poporu si de demnii aperiatori ai causei sele.

Ceea ce ne impinge cu o magica putere la acēsta manifestatiune juna este trist'a convictiune despre pericululu celu mare, ce amenintia cu putrediuene pāna si radecin'a nationalitātiei năstre tocmai in tempulu celei mai gigantice desvoltāri a ideei de nationalitate.

Abiā scapatu din servitute poporulu romānu se simte espusu unei nōue si mai infricosiate sclavii. — Acēst'a este sclavi'a morala, „caten'a aurita cu carea se incērcā crudele poteri inamice a ne injugā din nou la carulu loru triumfalū.“

Intregu mecanismulu unei politice violatōrie se pune in lucrare spre a stinge cu incetulu simtiulu de onōre, de dreptate si de libertate in pepturile romānilorū — toculu acestu dumnediescu, care a incalditu tōte spiritele inalte si nobile dela inceputulu istoriei.

Bunulu celu mai scumpu, care mai intāiu radica pre omu la demnitatea sea, care formēza bas'a adevērata a libertātiei individuale, civice si nationale in statu, motorulu principalu alu culturai gentilorū — limb'a materna si poporala ni se ataca cu armele cele mai rafinate ale unei legislatiuni si administratiuni straine cerintieru desvoltārei năstre patriotice nationale.

Ōre acēst'a nu e destulu, sa mai enumerāmu aici inca si multele altele neajunse, cari bantuiescu sōrtea poporului nostru ? ! Si noi cāti suferimu cu acestu poporu, sa nu dāmu espresiune cugetārilorū ce ne agita tōta firea ? !

Ne aducemu aminte de cuvintele ce a respicatu Fabius in senatu : cāndu dise elu, marea e liniscita lesne se pōte conduce nai'a asupr'a valorilorū line, cāndu inse se apropia fortun'a si valorile se radica isbindu-se cu vehementia de paratii corabiei, atunci intr'unu momentu atātu de gravu trebuiesce incordata tōta puterea barbatēscā si cu māna tare diresa cārm'a, dēca este cā corabi'a sa nu se cofunde.

Unu nou si greu viscolu infrunta astadi si nai'a sperantieru si aspi-

ratiuniloru năstre, — sant'a causa a poporului romānu.

Cu cea mai adena intristare intieleseramu dara, ca tocmai acum — cāndu dupa atātea nefericiri cu dreptu se asteptā, cā tōte braciae romāne, odiniōra glori'a patriei si spaim'a inamiciloru, sa se reunēscā a medilocū o sigura si puternica cārmuire a intereselorū năstre natiunali — stau a se nasce nōue desbināri in sinulu poporului nostru.

Ce suntu tōte inamicitiile lumei, ce este insasi puterea elementara a naturei prelānga acestu rea infricosiatu, care desparte pre parinte de fiu, pre frate de sora ? ! Gandindu-ne la elu ni se infatiosēdia tōte icōnele inforatōrie din istori'a trecutului nostru — foculu infernalū alu unei pasiuni descleitōrie de totu ce e fōrte bunu si frumosu, negrulu pecatu, carele a adusu pre romānu, cāndu-va domnu alu teritoriulu seu, — la sapa de lemnū.

In fati'a unui periculū cā acēst'a junimea romāna din Transilvani'a si Ungari'a nu mai pōte sa retaca, ceea ce-i jace la inima, ci datori'a ei este a-si exprimā simtiemintele cu voce tare, cā sa o auda intregu poporulu.

Cā unii cari facemu parte din junimea acēst'a — cā juni romāni — voimu, dorimu si aspirāmu la uniunea tuturorū romānilorū de bunu simtiu sub sacrulu stindardu alu causei dreptre romāne.

Dereptu acea ne grabimu a depune tributulu simtiemintelorū năstre de iubire, stima si devotamentu in mānile tuturorū barbatilorū romāni, cari cu fapt'a, cu caracterulu firmu natiunali, cu patriotismulu loru desinteresatu sēu probatu in tōte tempurile, cari au luptatu si lupta neobositu pentru dereptulu tierēi si a poporului romānu si ale dīce :

Tienemu cu totu sufletulu la stindardulu causei dreptre a poporului romānu, la drapelulu egalitātiei si fratietātiei patriotice natiunali, care in 1848 s'a radicata in vēdi'a lumei anunciandu redesteptarea si renascerea Universitātiei politice a romānilorū, si pre care voi demni barbati l'ati aperiatoru si lu aperiatoru cu constantia si curagiu neinfrantu.

Totu romānulu binesimitoriu trebuie sa se grupeze astadi in giurulu acestu stindardu, care singuru pōte sa reunēscā si se tienā la olalta ōstea luptatorilorū pentru dreptate si libertate constitutiunala, pentru nealienabilele drepturi ale marelui principatu alu Transilvaniei si ale poporului romānu din acēsta tiēra si din Ungari'a, — pentru limb'a si literatur'a romāna.

Uitate, sa fia neajunsurile trecutului, astadi avemu sa socotimu cu presentele, si acestui'a sa-i dedicāmu tōte poterile năstre. —

Suntemu convinsi, ca intrēg'a junime romāna din Transilvani'a si Ungari'a va urmā esemplulu nostru, esprimandu-si in momentulu acēst'a gravu alipirea de aperiatorii adevērati ai intereselorū de viētia romāna.

Astadi suntu numai simtiemintele din anima juna sincera, cāror'a le dāmu sboru cātra casa, māne vomu fi gat'a a intrā in servitiulu patriei si natiunei năstre si e inmultū sirurile combatantilorū pentru binele si fericirea ei. (Urmēza subscrieri.)

✱ Apretiuimu simtiemintele cele nobile ale junimei năstre in genere si pentru acēst'a amu datu locu si acestei manifestatiuni a junimei năstre dela institutēle cele mai inalte de invetiamentu din Vien'a. Inse, ne implinimu o datorintia cāndu atragemu atentiu-ne a junimei asupr'a impregiurārei, ca foculu celu sacru alu simtiemintelorū nu trebuie sa trēca nici cāndu preste marginile massimei : „In politica sa privēscā omulu lucrurile asiā precum suntu si nu numai precum le aru dorī sa fia.“ Nu trebuie sa trēca, pentru ca numai atunci se pōte

dīce si despre foculu sacru alu simtiemintelorū :

„A focului fortia e binefacatōria
„Cāndu omulu o infrenēza sciindu a o pazi
„Cāci totulu ce elu face, si totulu ce creaza
„La asta fortia numai elu are a multiami.*)

Pre cāndu dāndu-i freu liberu preste limitele realitātiei si fāra de legatura cu antecedentiele politice ale patriei si natiunei năstre lesne amu ajunge la conclusiunea :

„Dar' teribile devine
„Vai ! puterea cea divina
„Cāndu fār' ordine si lege
„Ins'asi drumulu 'si alege! (***)

Politic'a se deosebesce de pedagogia !

Schintei'a, carea in adevēru ne a incalditu inim'a, este dorint'i'a junime espresa de a lucrā toti romāni din patria in concordia si spre o tianta. Acēst'a a fostu de diece ani incōce neinctetatu si dorint'i'a nōstra.

Unu reu mare este la noi, si preste acēst'a nu este iertatu a trece nimenea cu vederea. Suntu unii, cari se folosescu de d. e. parole, fāra de a lucrā, conformu parolelorū loru. Cei ce se folosescu de parol'a „autonomiei transilvane“, n'au aparat'o, ci cu totu dreptulu putemu dice ca au ingropat'o ei insii, intrerumpendu firulu actiunilorū natiunali continuate neintreruptu dela 1848 incōce prin indiferentismulu passivitātiei si dāndu-lu jertfa altor'a, incātu astadi este cu greu de a obtienē, nu autonomi'a, dara numai si beneficiile ce le oferea ea. Decidupa o atare antecedentia lupt'a romānilorū intrunita sa nu se lege numai de parole, ci de ceea ce este indispensabile pentru ori ce cetatiēnu liberu in statu constitutu unalu si spre acestu sfersitu suntemu datori cu totii a lucrā din tōte poterile, cā libertatea civile sa fia in adevēru libertate civile, si constitutiunalismulu sa fia iērasi in adevēru constitutiunalismu. Acēst'a amu dorī sa-si puna la inima junimea nōstra din tōte pārtile, dēca tempulu i permite a se ocupā si cu meditatiuni asupr'a politicei natiunale; iēra cāndu va pasī odata in viētia publica, atunci si mai seriosu sa studieze ante actele natiunali, incātu istori'a numai ni le face posibilē, si calea adevērului se va aflā fāra dificultate, calea adevērului, carea sa ne ferēscā de reactiunc si retrogradismu.

Articululu de lege XXXV. din an. 1874

despre notariū publici regesci.

CAPU I.

Implinirea locurilor de notari publici.

(Urmare)

§ 13. Fia-care notariu publicu trebue sa aiba sigilu oficiosu, care in medilocu infatiosēza emblem'a Ungariei, iēra cā inscriptiune marginala numele si conumele calitatea de notariu publicu si statiunea sea.

Formulariulu sigilului spre incuviintiare prealabila este a se submite tribunalului respectivu.

§ 14. Notariulu publicu mai inainte ori deodata cu depunerea juramentulu este indatoratu in persōna a submite tribunalului subscrierea numelui seu, ce o va intrebuintiā cā notariu publicu, provedinta cu sigilulu seu oficiosu in atātea esemplarie, cā sa ajunga cāte unu esemplariu atātu tribunalului si judetieru cercuale ce se afla pre teritoriulu tribunalului, cātu si municipiulu respectivu si camerei notariale.

Legalizarea subscrierei, si espedarea esemplarielorū recerute o face presiedintele tribunalului.

§ 15. Notariulu publicu incunoscintēza in scrisu pre tribunalulu concerninte despre terminulu, in care 'si deschide can-

*) „Clopotulu“ de Schiller, trad. de Adolful Stern.

**) Totu acolo.

celari'a, iēra tribunalulu este indatoratu acēsta impregiurare a o aduce la cunoscint'i'a judetieru cercuale de pre teritoriulu seu, directiunei financiale, municipiulu si camerei notariale, a o comunicā pre spesele notariulu publi. in jurnalulu oficialu si incātu aru esiste, si in alu tēnutulu.

§ 16. Notariulu publicu este indatoratu a si tienē sigilulu sub inchisōre, si dēca s'aru perde despre acēst'a a incunoscintia tribunalulu concerninte fāra amenare. Formul'a noului sigilu avendu a diverge de celu perdatu este a se supune tribunalului respectivu spre incuviintiare. Asemenea incuviintiare se recere si atunci, dēca notariulu publicu vrea sa-si schimbe subscrierea numelui.

Schimbārile facute in sigilu ori in subscrierea numelui suntu a se aduce la cunoscintia conformu §-lui 14.

Dēca sigilulu perdatu, mai tardū s'aru aflā : acēst'a se scōte din usuare prin o gravura ce nu impedece cunōscerea, si se transpune tribunalului spre pastrare.

CAPU II.

Adjuncti, candidati si substituti de notari publici.

§ 17. Notariulu publicu sub inspectiunea si responsabilitatea sea propria pōte intrebuintiā si adjuncti. Adjunctii inse n'au dreptulu de autenticitate.

§ 18. Adjunctii numai dela acelu tempu se privescu de notari publici (§ 19.), cāndu ei cā atari, la recomandarea notariulu publicu, suntu inserisi la camer'a respectiva notariala. Praes'a notariala inca se socotesce dela acestu tempu.

Praes'a notariala trebuie sa fia eschisiva si candidatulu nu pōte fi totudeodata si in praesa advocatuala, ori judecatorēscā, nici in altu serviciu publicu ori privatu, ce impedece praes'a notariala.

Camer'a notariala si deosebi presiedintele acesteia este indatoratu a veghiā, cā candidatii sa implinēscā praes'a in modulu preserisu prin lege.

§ 19. Candidatu numai acel'a pōte fi, care si-a absolvitu studiele juridice la atare institutu juridicu publicu din tiēra ori din strainatate, si a depusu cu succesu esamenele teoretice preserise, si adeca din dreptulu ungaru la unu astfelu de institutu din patria.

§ 20. Candidatulu cu repasirea sea dela praesa, capeta testimoniū, in care notariulu publicu este indatoratu a inscrie tempulu petrecutu in praesa. La validitatea acestui testimoniū se recere subscrierea presiedintelui dela camer'a notariala.

§ 21. In casu de absentia ori morbu, notariulu publicu se pōte substitui prin candidatulu alesu prin elu ; la acēst'a inse se recere invoirea prealabila a camerei. Spre scopulu acēst'a notariulu publicu este indatoratu a insinūā la camera, fāra amenare, substituirea dimpreuna cu durat'a substituirei, si a-si anumi substitutul.

Notariulu publicu si mai inainte pōte designā cu invoirea camerei pre acelu substitutu, prin care elu in casu de absentia ori morbu voiesce a fi substituitu ; dara dēca substituirea aru urmā in fapta — acēst'a precum incetarea ei, totudēun'a fāra amenare trebuie sa o insinue camerei.

Candidatulu de notariu publicu numai atunci se pōte ordinā de substitutu, dēca acel'a posiede calitātile preserise in § 2.

Camer'a, dēca face esceptiune in contr'a candidatului, pre notariulu publicu lu indrumēza la alegerea altui substitutu.

§ 22. Dēca notariulu publicu mōre sēu se suspinde, se amovēza dela oficiulu seu, ori repasiese, precum si atunci, dēca in intielesulu §-lui precedente n'a recomandatū pre substitutu, camer'a din oficiu esmite unu substitutu dintre candidati, ori dintre notariū publici, cari se afla pre teritoriulu respectivulu tribunalulu.

Candidatulu de notariu publicu decretulu seu de substituire lu primesce dela camera si este indatoratu inainte de inceperea activitātiei sele a depune juramentu de substituire inaintea tribunalului concerninte, incātu n'aru fi depusu inca unu astfelu de juramentu ; fāra de acēst'a este

datoriu ale implini tóte câte se receru in §§ 14. 15.

§ 23. In casulu din § 21, notariulu publicu este respundietoriu pentru substitutulu seu. In casulu din § 22, substitutulu, déca este candidatu de notariu publicu, este datoriu a depune cautiunea prescria in lege.

§ 24. Substitutulu tóte afacerile notariului publicu le seversiesce cu valóre de dreptu a unui notariu publicu, continua protocóele lui, documintele si espeditele, cu provocare la ordinatiunea de substituire, le subserie cá substitutu, si incátu densulu nu e notariu publicu, intrebuintieza sigilulu oficiosu alu notariului substituitu

Documintele facute prin substitutu se pastréza in archiv'a substitutului notariu publicu.

Pána cându duréza substituirea, acelu notariu publicu, care este substituitu, nu póte seversí afaceri de notariu publicu.

§ 25. Pána cându sa dispune asupr'a substituirii, déca in aceea statiune nu este altu notariu publicu, — in casuri, ce nu suferu amenare, judele cercualu estrada tóte documintele, la a câroru estradare pre bas'a acestei legi notariulu publicu este indreptatitu.

Totu asemenea se procede si cu estradarea documintelor pastrate in archiv'a notariului substituitu.

Déca la un'a si aceea statiune este si altu notariu publicu, — tóte aceste afaceri judele cercualu le conrede acestui notariu publicu.

CAPU III.

Camere de notari publici.

§ 26. Fia-care notariu publicu trebuie sa apartiena de o camera de notariu publicu.

Numerulu si statiunile camerelor, le stabilesc ministru de justitia, astfelu, ca la o camera sa apartiena celu putienu 15 notari publici, mai departe, cá camera de notariu publicu numai in locuri de acele sa se formeze, unde este tribunalu reg. in urma: ca notarii publici de pre teritoriulu unii si acelu'a-si tribunalu reg. sa apartiena la un'a si aceasi camera.

§ 27. Ministru de justitia la stabilirea statiunii si a cercului de camera asculta parerea camerelor respective.

§ 28. Fia-care camera consiste din unu presiedinte, din patru membrii ordinari si doi suplenti. La aducerea unei decisiuni se recere, afara de presiedintele, presentia celu putienu a doi membri. Afacerile deregatorilor receruti in regulamentulu camerei, le seversiescu totu acesti membri.

§ 29. Presiedintele si cei-lalti membri ai camerei se alegu cu votu secretu in adunare generale prin respectivii notari publici cercuali din sinulu lor. Notarii publici, cari locuescu afara de centru, votulu lor lu potu tramite si in scrisu. In casu, déca voturile suntu impartite, decide sórtea trasa prin presiedinte.

Alegerea are valóre pre unu anu. Despre constituirea camerei se relationéza ministrului de justitia.

§ 30. In consultárele camerei nu póte luá parte acelu membru, care in cestiunea subversanta este ori personalminte interesatu, ori cu cei interesati stá in atare relatie atinsa in § 49.

Respectivulu este datoriu a insinúa de tempuriu presiedintelui impedecamentulu de interesare.

In casu de impedecare presiedintele se substitue prin membrulu designatu de camera, iéra membrii ordinari prin cei suplenti.

Neobservarea acestoru regule trage dupa sine nulitatea decisiului.

§ 31. Afara de afacerile inviate prin acésta lege la camera, se mai tienu inca de competintia camerei notariale urmatórele:

a) conchiamarea adunárei generale la fia-care anu pentru constituirea camerei;

b) incercarea impacaciunei in cestiuni controversate, ce s'au nascutu intre notarii publici din cercu, intre substitutii séu adjunctii lor;

c) incercarea impacaciunei intre notariulu publicu si intre párti in privintia

plansorilor insinuate camerei in cestiuni de afaceri oficióse;

d) reprezentarea notarilor publici din acelasu cercu cá corporatiune, si conducerea afacerilor in intielesulu deciseloru adunárii generale.

§ 32. Camer'a ins'a-si stabilesc regulamentulu ei, acest'a inse este datoriu a lu substerne ministrului de justitia spre incuviintiare prealabila.

Camer'a nemedilocitu vine in coatingere cu ministrulu de justitia.

CAPU IV.

Incetarea pusetiunei de notariu publicu.

§ 33. Pusetiunea de notariu publicu incéta

a) prin resemnarea primita de cátru ministrulu de justitia

b) déca notariulu publicu incepe pracs'a de advocatura, séu primesce atare servitiu, ori oficiu eschisu in § 3;

c) déca prin defectu corporalu ori spiritualu devine cu totulu incapace de a-si implini datorintiele oficióse;

d) déca devine in concursu ori sub curatela;

e) déca in urmarea unei sentintie criminale ori disciplinare este amovatu;

f) déca si-a perdutu calitatea de cive alu statului.

§ 34. In casulu de sub a) si b) alu §-lui 33, notariulu este datoriu a-si continuá functiunea pána cându ministrulu de justitia nu-i dá absolutiune.

§ 35. In casulu §-lui 33 lit. c) presiedintele camerei provóca pre notariulu publicu, cá intr'unu tempu determinatu sa resemneze. Déca notariulu publicu acést'a nu o face: presiedintele face aretare la tribunalulu disciplinariu, iéra presiedintele acestui tribunalu esmite unu membru spre investigarea causei.

Esmisulu 'lu ásculta pre respectivulu notariu publicu, examina cercustárele, asculta pre martori, in casu de lipsa efectuesce visitare medicala, despre procederea sea face protocoalu, in care induce datele, declaratiunile si parerile provocate in urmarea investigatiunei, in urma dupa finirea investigatiunei substerne raportulu seu presiedintelui tribunalului disciplinariu impreuna cu tóte actele.

§ 36. Dupa sosirea raportului, incátu continuarea ori reintregirea investigatiunei nu se afla de lipsa, — presiedintele tribunalului disciplinariu escrie terminulu de pertractare, la care se citéza procurorulu reg., respectivulu notariu publ. si dupa impregiurári martorii si barbatii de specialitate.

La procederea mai departe servescu de cinosura regulele procederei disciplinare.

Cu deosebire in casu grabnicu pre notariulu publ. 'lu póte suspinde atátu tribunalulu disciplinariu, cátru si presiedintele tribunalului. Regulele prescrie in § 193, inse suntu a se observá si aicea.

§ 37. In casulu §-lui 33 lit. d) si f) presiedintele camerei raportéza indata la judetiulu disciplinariu; iéra acestu judetiu dupa ascultarea procurorului reg. si a notariului publicu, cu incungiurarea a ori-ce alte procedere declara notariatulu publicu de incetat, si decisiunea sa o comunica cu camer'a.

Contr'a acestei decisiuni póte apelá atátu procurorulu cátru si notariulu publicu.

Judetiulu disciplinariu este datoriu a incunoscintiá camer'a si in casulu §-lui 33 lit. e)

§ 38. Presiedintele tribunalului in fia care casu aduce la cunoscintiá tribunalului resp. municipiului si ministrului de justitia incetarea notariatului publ. iéra tribunalulu este datoriu acést'a a o publicá conformu § 15.

§ 39. Presiedintele tribunalului, indata ce a primitu raportulu amintitu in § 38 primirea actelor oficióse, a protocóeloru si a sigilului o conrede unui membru judecatorescu ori notariu publ.

In casuri grabnice cu primirea si pastrarea interimala a acestoru obiecte oficióse dispune judetiele cercuale.

§ 40. Déca lipsesce atare documentu

autenticu: la procurarea si predarea acelu'a se constringe, in terminu anumitu, notariulu publicu resp. mostenitorii sei.

Déca documentulu autenticu s'a perdutu: se procede in intielesulu §-lui 150.

Déca cártile (protocóele) se pórtá ne-regulatú, — tribunalulu se ingrisesce de reintregirea necesaria, iéra déca acele nu se pórtá de feliu de inregistrarea actelor pre spelele notariului publicu resp. a lasamentulu seu.

§ 41. Obiectele oficióse atinse in § 39, se depunu spre pastráre dimpreuna cu raportulu esmisulu in archiva de notariu publicu intocmitu la respectivulu tribunalu. Acésta regula este a se observá si atúncea déca notariulu publicu se transferéza pre teritoriulu altui tribunalu.

Tribunalulu inchieia protocóele oficióse, iéra sigilulu, ririn o gravura, ce nu impedece cunóscerea, se scóte din usuare.

§ 42. Déca notariulu publ. 'si stramuta locuintia totu pre teritoriulu acelu tribunalu, — actele si protocóele le póte duce cu sine la statiunea sea cea nóua, respectivulu tribunalu reg. inse, despre acést'a incunoscintiéza pre publicu prin unu anunciu conformu §-lui 15.

Totu asemenea incunoscintiare este de lipsa si atúncea, déca actele le primesce tribunalulu spre pastrare. Despre manipularea actelor primite dispune capu XIV.

§ 43. Déca notariulu publ. móre, ori incéta statiunea sea de notariu publ. — estradarea cautiunei, resp. destabilizarea dreptulu hipotecariu, ascultându-se camer'a si procurorulu reg. se face la cererea proprietariului séu a urmatorilor lui cu licentia acelu tribunalu, la care se pastréza cautiunea. (Va urmá)

Sabesiu in Aprile 1875.

(Afaceri electorale.) Pána ce comitetulu centrale va poté luá la revisiune listele alegatorilor comisiunile conscrietórie voru avé ale mai completá in tempulu celu mai scurtu pentru a pune odata capetu tendintióselor hostilitáti sasesci nemotivate.

Románii din cele mai bune si loiale intentiuni pentru statu si popórele lui, lupta cu tóte armele legali a scóte la lumina adevéru si dreptatea. Acést'a face sânge reu la mic'a si scapatat'a minoritate de sasi din acestu scaunu, cari s'aru uní si cu iadulu in contr'a a totu ce este spre binele si alu unguriloru si alu romániloru.

De aici suntu de a se esplicá gálcevele ce acesti maiestri de resvretire provóca la tóta ocaziunea in detrimentulu acestui scaunu si spre reulu statului magiaru.

Déca statulu aru avé cunoscintia despre cuantitatea si calitatea urei si a malitiei ce acesti primiti din gratia plamadescu si nutrescu in contr'a-i, atúnci dieu ca nu i-arú considerá de oulu rosu alu Ungariei, ci aru trebú sa-i remunereze dupa sincerile lorú cugete si intentiuni.

Gvernulu nedeplinu informatu dandú ascultare absolutu nemotivatulu votu separatú alu unoru sasi, adunarea scaunala va avé cátru mai curendu a se consultá din nou asupr'a arondárei cercuriloru electorale.

Adunarea scaunala a lucratu si la inceputu stensu dupa prescriesele nóuei legi electorale, si asemenea va lucrá totu-déun'a.

Dela ea aterna numai a arondá cercurile pre basea legeri si spre salutea locuitoriloru fára deosebire ai scaunului nostru.

Iéra guvernulu are datorintia a-si procurá informatiuni si date autentice despre trebile de aici si a intregului fundu regescu, pentru cá sa póta judecá in deplina cunoscintia de cauza.

Apoi actualulu guvernulu sa nu pérda nici pre unu momentu din vedere, ca mân'a de coloni teutoni sta

in neintrerupta legatura si comunicatiune, cu Muterlandulu, dupa care oftédia si in visu; sa nu uite de tendintia data pre fatia de vre-o câte-va septamáni de a constituí un'a puternica falanga germana in anim'a Ungariei si dealungulu tieriloru corónei st. Stefanu, cu scopu de a tredi elementulu germanu si alu duce in lupta pentru Germania cea mare dela marea baltica pána la pontulu euxinu. Déca acésta lupta va succede, apoi si románii si magiarii ni potemu luá sanatare buna de acésta lume frumósa din resaritu.

Noi suntemu avisati a ne scuti si ajutá reciproc, cáci numai pána atúnci vom trái. Inse inainte de tóte se cere sinceritate si dreptate. —

Multi considera de bunu semnu intrarea metropolitulu Mironu in clubulu partidei liberale, unii chiaru si credu acestui semnu, cáci cele preste 15,000 románi din 19,000 locuitori ai acestui scaunu, déca voru fi intempinati cu dreptate si sinceritate, suntu resoluti a lucrá, a-si continuá esistintia in activitate cá si pána acum'a.

Ba se aude chiaru, ca dupa ce se voru mai fi alinatu spiritele si dupa ce se va mai fi limpeditu tóta afacerea conscrieriloru si a reclamatiuniloru, cu unu cuventu, dupa ce voru fi ajunsu in stadiulu lorú normale pregatirile pentru lupt'a electorala, majoritatea reprezentantiloru si a scaunului si a orasiului va tramite noulu guvernulu alu partidei liberale un'a adresa.

Iéra sasiu, dupa unele sciri, aici cei mai incarnati aderinti ai nationalului „S. D. Tageblatt“, voru scrisni din dinti, déca nu voru face chiaru contra-propunere.

Sasiu de aici suntu resoluti a alege, cá totu-déun'a, doi deputati sasi opusetionali, de calibrulu lui Kapp si Bausnern.

Vomu vedé ce se va mai adevéri cu tempulu, cáci viitoriulu este nepe-trunsi, de si se croesce prin presinte.

Dealtmintrea in acésta privintia, dupa cum se aude, sasiu neincetatu tienu aici conferintie preste conferintie, in cari intre cele politice se vorbesce si despre iminent'a comasatiune, prin carea románii din acestu orasiu, la intemplare, potu suferi daune si perderi aprópe ireparabile.

Pre lángra tóte machinatiunile si tieseturile lorú credu ca drépt'a cauza a celoru sinceri in cuvinte si fapte totusi va triumfá. Cu tóte acestea, binevoitori ai poporului inocente veghiati si lucrati in armonia si perseverantia, cáci cantulu sireneloru este ucigatoriú. §. §. §.

Raportu comerciale.

Sabiu 16 Aprile n. Grán 4 fl. 27 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecatú, 3 fl. 73 xr. cualit. infer.; secar'a 2 fl. 80 xr. pána 2 fl. 53; orzu 2 fl. 67; ovésu 1 fl. 87 pána 1 fl. 60 xr.; cucuruza (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 47 xr. galét'a austriaca.

Cánep'a 10—20 fl. maj'a.
Linteá 7 fl. 33 xr.; mazarea 5 fl. 33 xr., Fasolea 6 fl. — xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie ungi 60 xr., scurte 50 xr. maj'a.

Lemme de focu 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 16—20 cr. p., de porcú 20—24 xr. Unsórea 79 xr. pána la 1 fl. — cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 5,17 Aprile 1875.

Metalicele 5%	70 65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 75
Imprumutulu de statu din 1860	111 60
Actiuni de banca	958 —
Actiuni de creditu	234 50
London	111 30
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	80 —
„ „ „ Temisiorene	78 —
„ „ „ Ardelenesci	76 80
„ „ „ Croato-slavone	80 25
Argintu	103 50
Galbinu	5 24
Napoleonu d'auru (poli)	8 88 1/2